

Stortingets president
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

20/9214-

26. november 2020

Skriftlig svar på spørsmål nr. 483

Jeg viser til brev fra Stortingets president datert 18. november 2020 med spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Ingalill Olsen.

Spørsmål

Er det mulig å dispensere fra kravet om at mann og båt må ha vært i fiske i 2 år for å kunne bruke et erstatningsfartøy for å ta opp resterende kvote, og på den måten hjelpe til i en urimelig og uforskyldt situasjon for fiskeren David Ingilæ, da båten hans brant opp for kort tid siden?

Begrunnelse

"Forrige helg var det en stor, dramatisk båtbrann i Kjøllefjord i Troms og Finnmark. 3 båter brant, deriblant MS "Polarfangst" som eies av fiskeren David Ingilæ (18). David Ingilæ hadde akkurat skaffet seg denne båten og var i god gang med linefiske etter hyse og torsk og mente han skulle greie kravet på 300.000 kr for å kvalifisere seg til krabbekvote i 2021. Til tross for denne tragiske hendelsen har Ingilæ greid å skaffe seg et leiefartøy MS "Polarliner", hvor hensikten var å betjene lånene på båten og kunne fortsette å kvalifisere seg til krabbefisket i 2021. For å kunne fortsette på fisket kontaktet han Fiskeridirektoratet nord som signaliserte at han etter lovverket ikke ville få tillatelse til å drifte leiefartøyet. Begrunnelsen var at han hadde stått for kort tid på blad B og båten hadde ikke vært lenge nok i fiske. Regelverket krever at mann og båt må ha vært i fiske i 2 år. Dette regelverket knytter seg nok til at en skal unngå misbruk, og i den hensikt kan det virke rimelig. Det er allikevel er hårdt slag for en ung mann som ønsker å være fisker, som har brukt oppspart kapital og lånt midler og virkelig satset på yrket. Det er en samstemt enighet langs kysten at vi ønsker rekruttering til fiskeryrket, og at vi må ta vare på hver eneste ungdom som ønsker å bli fisker. For rekruttering av unge fiskere og for å hjelpe en ung mann som er urimelig hårdt rammet,

håper jeg at det fins en mulighet for å dispensere fra regelverket slik at David Ingilæ kan få drive sitt leiefartøy fram til han får erstattet sin egen båt."

Svar

Det er trist å høre om fiskefartøy som blir ødelagt i brann, og jeg har forståelse for at situasjonen kan være vanskelig for fartøyeier. Som fiskeri- og sjømatminister vil jeg likevel være forsiktig med å uttale meg om den konkrete saken, fordi en eventuell søknad om leiefartøytillatelse skal behandles av Fiskeridirektoratets regionkontor som er underordnet Nærings- og fiskeridepartementet.

Jeg kan imidlertid kommentere regelverket for bruk av leiefartøy i åpen gruppe, siden representanten Olsen problematiserer dette i det skriftlige spørsmålet.

Det klare utgangspunktet i fiskeriregelverket er at bare fartøyeier skal kunne drive fiske med et fartøy, for egen regning og risiko. Det er videre et klart utgangspunkt at kvote tildeles ett bestemt fartøy og bare kan fiskes med dette fartøyet. Dette skal blant annet bidra til å hindre såkalt skjult omsettelighet av kvoter, eller kvoteleie. Regelverket om bruk av leiefartøy har derfor alltid vært ganske restriktivt. Tradisjonelt har man bare åpnet for bruk av leiefartøy i lukkede fiskerier, og ikke i åpne fiskerier. Dette har sammenheng med at mulighetene for omgåelse er mye større i åpen gruppe, hvor det ikke er begrensninger på hvor mange aktører som kan delta.

Det var først med denne regjeringen at det i det hele tatt ble åpnet for en begrenset adgang til bruk av leiefartøy i åpen gruppe. Fra og med 2017 ble det åpnet for bruk av leiefartøy i åpen gruppe dersom det aktuelle driftsgrunnlaget også omfatter fiske i lukket gruppe. Fra og med 2018 ble adgangen utvidet til også å gjelde driftsgrunnlag som bare omfatter fiske i åpen gruppe. Det ble satt flere strenge vilkår for tildeling av leiefartøytillatelse i åpen gruppe, blant annet er det en absolutt forutsetning at det havarerte/forliste fartøyet eller utskiftingsfartøyet har deltatt i åpen gruppe i det aktuelle fisket i minst to av de tre foregående årene.

Begge disse endringene innebar en oppmykning av regelverket om bruk av leiefartøy, og de ble vedtatt etter at det var gjennomført konsekvensvurderinger og alminnelig høring, og hvor man forsøkte å balansere de ulike motstridende hensynene. En ytterligere oppmykning har ikke vært aktuell, fordi det i for stor grad vil legge til rette for omgåelse av regelverket.

Jeg konstaterer at representanten Olsen nå likevel ønsker at vi skal endre disse bestemmelsene, uten noen form for konsekvensutredning eller høring.

Jeg har også merket meg at Riksrevisjonen i sin undersøkelse av kvotesystemet har vært skeptisk til utviklingen mot mer bruk av leiefartøy. Riksrevisjonen har anbefalt at jeg vurderer tiltak for å hindre at økende andeler av kvoten mangler tilkobling til et fartøy, og jeg har ved flere anledninger gitt uttrykk for at jeg vil vurdere alle Riksrevisjonens anbefalinger.

Det er på denne bakgrunn ikke aktuelt for meg nå å sette i gang en egen prosess for å åpne for mer bruk av leiefartøy i åpen gruppe, særlig ikke uten konsekvensutredning og høring, hvilket ville måtte gjøres dersom det skulle komme denne personen til nytte i år.

Det ville for øvrig ikke være sikkert at vedkommende ved bruk av leiefartøy ville klare å nå neste trinn i kvotestigen for kongekrabbekvoter, som ville være kr 200 000:

<i>Førstehåndsverdi (kr) fra annet fiskeri i 2019</i>	<i>Kvotefaktor</i>	<i>Fartøykvote (tonn)</i>
25 000–49 999	0,25	0,543
50 000–199 999	0,50	1,085
200 000 ≤	1,00	2,170

Slik jeg har forstått saken, er det det å nå opp til neste trinn i kvotestigen som er hovedsaken for vedkommende. Her kan det være en mulighet, for å fange opp uheldige tilfeller som dette, at vi tar inn en egen dispensasjonsbestemmelse fra inntektskravet i forskriften om regulering av kongekrabbe, hvor vi allerede har en hjemmel for dispensasjon, som følger:

"Fiskeridirektoratet region Nord kan dispensere fra kravet til omsetning dersom eier av fartøyet på grunn av sykdom har vært forhindret fra å delta i fiske i 2019. Det må fremlegges dokumentasjon på sykemelding og fangstinntekter fra annet fiskeri i 2016, 2017 og 2018. Kvoten kan da baseres på et gjennomsnitt av fartøyeiers sluttseddelførte omsetning av annen fisk enn kongekrabbe med fartøyet i disse årene. I slike tilfeller skal det gjelde tilsvarende vilkår som nevnt i annet ledd for hvilken omsetning som kan legges til grunn."

Vi vil derfor raskt utrede og sende på høring et forslag til en slik bestemmelse, som eventuelt vil kunne vedtas i løpet av vinteren og i så fall få virkning for kongekrabbekvoten i 2021. En slik innfallsvinkel vil etter min oppfatning kunne innebære en bedre løsning på den problemstillingen som den aktuelle saken har reist.

Jeg deler ellers representantens ønske om å legge til rette for rekruttering til fiskeryrket. Jeg er derfor tilfreds med at regjeringen i kvotemeldingen har foreslått en rekke tiltak for å bedre rekrutteringen til fiskeryrket, og at Stortinget har gitt sin tilslutning. Vi arbeider nå med å følge opp dette.

Med hilsen

Odd Emil Ingebrigtsen